

DANUTA OPOZDA

SPRAWOZDANIE
Z OGÓLNOPOLSKIEJ KONFERENCJI NAUKOWEJ
PT. „WYCHOWANIE W RODZINIE – MIĘDZY STABILNOŚCIĄ
A ZMIENNOŚCIĄ W KONTEKŚCIE WSPÓŁCZESNYCH PRZEMIAN”
LUBLIN 8 CZERWCA 2022 ROKU

Konferencja pt. „Wychowanie w rodzinie – między stabilnością a zmiennością w kontekście współczesnych przemian” odbyła się 8 czerwca 2022 roku. Organizatorami konferencji byli pracownicy Katedry Pedagogiki Rodziny w składzie: mgr Magdalena Leśniak, dr Patrycja-Leśniak-Walczyk, dr Agnieszka Linca-Ćwikła, dr Magdalena Łuka, dr Magdalena Parzyszek, dr Ewelina Świdrak oraz dr hab. prof. KUL Danuta Opozda – kierownik KPR. Konferencja odbyła się w formule hybrydowej: online i stacjonarnie w Lublinie w Instytucie Pedagogiki KUL. Miała ona charakter ogólnopolski i wpisała się w cykl projektów naukowych KPR pod wspólnym tytułem „Rodzina w teorii i praktyce pedagogicznej”. Miała też jubileuszowy wymiar, gdyż w roku akademickim 2021/2022 minęło 25 lat funkcjonowania KPR im ks. prof. Piotra Poręby w strukturze Wydziału Nauk Społecznych KUL.

Celem konferencji było podjęcie refleksji nad tym, co stabilne i co zmienne w wychowaniu w rodzinie w dobie współczesnych przemian oraz przeprowadzenie debaty dotyczącej stanu badań pedagogicznych nad rodziną i dla rodziny, identyfikacja ośrodków naukowych, ich pól badawczych i stosowanej metodologii prowadzonych w nich badań. Ukierunkowaniem oglądu wychowania w rodzinie podczas obrad konferencyjnych były zaproponowane obszary:

Dr hab. DANUTA OPOZDA, prof. KUL – Katedra Pedagogiki Rodziny, Instytut Pedagogiki, Wydział Nauk Społecznych, Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II; adres do korespondencji: Al. Raławickie 14, 20-950 Lublin; e-mail: danuta.opozda@kul.pl; ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4715-9241>.

- wychowanie w rodzinie formalnym przedmiotem poznania w pedagogice, pedagogika rodziny, nauki o rodzinie i konteksty interdyscyplinarne – historia i współczesność;

- prężność i zasoby rodziny a wychowanie – rodzina siłą osoby, społeczeństwa i narodu;

- czynniki ryzyka i sytuacje trudne w wychowaniu w rodzinie – opieka, pomoc i wsparcie;

- wychowanie w rodzinie – potrzeby na dziś i wyzwania na jutro.

Patronatu honorowego konferencji udzielił Minister Edukacji i Nauki Przemysław Czarnek, Minister Rodziny i Polityki Społecznej Marlena Małąg, Rzecznik Praw Dziecka Minister Mikołaj Pawlak, Instytut Badań Edukacyjnych, Polskie Towarzystwo Pedagogiczne, Sekcja Teorii Wychowania KNP PAN pod przewodnictwem prof. UZ, dr hab. Mirosława Kowalskiego oraz Sekcja Pedagogiki Chrześcijańskiej KNP PAN pod przewodnictwem ks. prof. dr hab. Mariana Nowaka oraz JM Rektor Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II ks. prof. dr hab. Mirosław Kalinowski. Konferencja objęta była patronatem medialnym przez Polskie Radio Lublin, TVP3 oraz Gościa Niedzielnego – oddział w Lublinie.

W Komitecie Naukowym udział wzięło 21 przedstawicieli 12 ośrodków akademickich w Polsce, będących znawcami i badaczami problematyki rodzinnej. W ten sposób profesorowie potwierdzili swym autorytetem potrzebę zaistnienia wydarzenia i jego naukowy poziom.

Zaproszenie do udziału w konferencji przyjęły 52 osoby reprezentujące 23 ośrodki akademickie w Polsce – uniwersytety (UAM, UJK, UKSW, UKW, UŁ, UMCS, UPJPII, UP w Krakowie, UPH, UO, UR, US, UWM, UW, UZ, KUL) oraz akademie (AI w Krakowie, Uczelnia Korczaka w Katowicach, ANS w Tarnowie, KA, APS, Akademia WSB).

Słowa powitania skierowała do Uczestników dr hab. Danuta Opozda, prof. KUL, kierownik KPR, dziękując za patronaty honorowe, medialne i udział w Komitecie naukowym. Przedstawiła również motywy, cele, założenia i kontekst podjęcia się organizacji konferencji. Konferencję uroczyście otworzył gospodarz miejsca, prof. Arkadiusz Jabłoński, Dziekan WNS KUL, kierując do jej Uczestników słowo powitania w nawiązaniu do problematyki konferencji. Następnie głos zabrał Dyrektor Instytutu Pedagogiki KUL dr hab. Piotr Magier.

Referaty i dyskusje miały miejsce w sesji plenarnej oraz trzech sekcjach tematycznych.

Obrady w sesji plenarnej odbyły się w dwóch częściach. Pierwszej przewodniczyła dr hab. Alina Rynio. Jako pierwsza wykład wygłosiła prof. dr hab. Elżbieta

Osewska (ANS w Tarnowie) na temat: *Konteksty współczesnego wychowania w rodzinie*. Następnie prof. UWM dr hab. Joanna Ostrouch-Kamińska podjęła zagadnienie *Wychowanie w rodzinie a proces negocjowania ról i relacji wewnątrzrodzinnych*. W dalszej części, *Niestandardowe formy wsparcia dziecka i jego rodziny* przedstawiła prof. dr hab. Barbara Kromolicka (US). Dr hab. Piotr Magier zaprezentował refleksję na temat: *Wartość małżeństwa i rodziny jako przedmiot dyskusji pedagogicznych*. Ks. prof. dr hab. Marian Nowak (KUL) zanalizował problematykę na temat: *Uspołecznienie dziecka w rodzinie i przez rodzinę jako zadanie i obszar badań pedagogiki*.

Po przerwie wznowiono obrady sesji plenarnej. Drugą część poprowadził ks. prof. dr hab. Marian Nowak. Rozpoczął ją wykład dr hab. Aliny Rynio (KUL) zatytułowany *Małżeństwo i rodzina w świetle nauczania błogosławionego kardynała Stefana Wyszyńskiego*. Następnie prof. UR dr hab. Urszula Gruca-Miąsik przedstawiła temat: *Troska o kondycję człowieka poprzez rodzinę z perspektywy pedagoga*. Zagadnienie *Autonomia i prymat rodziny w wychowaniu dziecka a rozwój systemu pieczy zastępczej. Uwagi o kondycji wychowawczej współczesnych rodzin* podjęła w swoim wystąpieniu prof. UKSW dr hab. Agnieszka Regulska. Prof. UZ dr hab. Grażyna Gajewska odniosła się do tematu *Ciągłość i zmiana w procesie opieki i wychowania dziecka. Teoria a współczesna rzeczywistość*. Sesja plenarna zakończyła się wykładem ks. dr hab. Grzegorza Godawy (UPJPII) zatytułowanym *Między zaangażowaniem a wypaleniem rodzicielskim. Implikacje wychowawcze*.

Po sesji plenarnej nastąpiła godzinna przerwa. Chętni mogli wówczas zapoznać się z działalnością naukową, dydaktyczną i organizacyjną Katedry Pedagogiki Rodziny, która udostępniona była w postaci prezentacji w wersji online oraz stacjonarnie w formie plakatowej. Konferencji towarzyszyła także sesja posterowa przygotowana przez grupę szesnastu studentów Instytutu Pedagogiki. Plakaty studenckie były udostępnione w sali obrad stacjonarnych, a także w formie prezentacji multimedialnej w aplikacji Teams w trakcie trwania przerwy.

Po przerwie wznowiono obrady w trzech sekcjach. Pierwsza sekcja zatytułowana *Prężność i zasoby rodziny a wychowanie – historia i współczesność* poprowadzona zastała przez prof. UZ dr hab. Ewę Pasternak-Kobyłęcką oraz dr Ewelinę Świdrak. Na jej program złożyły się następujące wystąpienia: dr hab. Ewa Pasternak-Kobyłęcka (Uniwersytet Zielonogórski), *Rodzina jako wartość w opiniach studentów. Komunikat z badań*; dr hab. Aneta Bołdyrew (UŁ), *Rodzina i dziecko na ziemiach polskich na przełomie XIX i XX w. w perspektywie badań psychohistorycznych*; dr Ewa Barnaś-Baran (UR), *Współdziałanie rodziny i szkoły w zakładaniu i prowadzeniu burs dla ubogiej młodzieży szkolnej*

w Galicji w drugiej połowie XIX i na początku XX wieku; dr Marta Filipowicz (Uczelnia Korczaka Katowice), *Formy pomocy rodzinom ubogim i wykluczonym społecznie w ujęciu o. Józefa Wrzesińskiego (1917-1988)*; dr Doniec Renata (UJ), *Rodzina w kulturze realnego socjalizmu w Polsce: oblicza i interpretacje*; dr Bernadeta Botwina (UR), *Rodzina i wychowanie w epoce globalnej*; dr hab. Teresa Olearczyk (KA), *Przemiany w rodzinie polskiej i jej przyszłość w Europie – Aktywność i jakość życia osób starszych w rodzinie*; dr Ewa Kos (UŁ), *Wartości i styl wychowania realizowany w rodzinach pochodzenia kobiet, które odniosły sukces zawodowy*; dr Tomasz Łączek (UJK), *Oddziaływanie środowiska rodzinnego na osiąganie sukcesów przez młodzież w wieku szkolnym*; dr Joanna Aksman (KA), *Dziecko uzdolnione w rodzinie – znaczenie afirmacji we wsparciu psychopedagogicznym (komunikat z badań longitudinalnych)*; dr Kamil Kuracki (UKSW), *Domowe środowisko czytelnicze jako kategoria badawcza*. Sekcję zakończył referat dr Eweliny Świdrak, dotyczący rodzinnych kontekstów funkcjonowania dziecka w żłobku, zatytułowany *Funkcje żłobków w okresie PRL w kontekście wspierania rodziny*.

Obradom w sekcji drugiej, zatytułowanej *Sytuacje trudne i czynniki ryzyka w wychowaniu w rodzinie – opieka i wsparcie*, przewodniczyła dr hab. Agnieszka Bochniarz i dr Magdalena Parzyszek. W sekcji drugiej referaty przygotowało łącznie 18 prelegentów: dr Katarzyna Wojtanowicz, dr Barbara Sordyl-Lipnicka (UPJPII), *System wsparcia rodziny w wychowaniu dzieci*; dr hab. Paweł Grygiel, dr Tomasz Gosztyła, dr Aneta Lew-Koralewicz, dr Izabela Marczykowska (UR), *Partnerstwo, wsparcie i współpraca ze specjalistami w ocenie rodziców dzieci ze spektrum autyzmu. Propozycja narzędzi badawczych i prezentacja wstępnych wyników badań*; dr Anna Gagat-Matuła (UP w Krakowie), *Relacje z rodzeństwem w percepcji młodzieży z autyzmem wysokofunkcjonującym*; dr Katarzyna Kutek-Sładek (UPJPII), *System wsparcia rodziny z dzieckiem z FASD – potrzeby na dziś i wyzwania na jutro*; dr Agnieszka Kamyk-Wawryszuk (UKW), *Sytuacje trudne w wychowaniu dziecka z chorobą rzadką i uzależnionego w codziennym funkcjonowaniu od sprzętu medycznego w rodzinie a możliwości wsparcia*; dr hab. Agnieszka Bochniarz (UMCS), *Samoocena a postawy rodzicielskie rodziców z niepełnosprawnościami ruchowymi*; dr Joanna Leśniak (UR), *Funkcjonowanie dorosłych osób z niepełnosprawnością intelektualną w rodzinie*; dr Ewa Tłuczek-Tadla (UR), *Sytuacje trudne w wychowaniu w rodzinie w trakcie trwania nauki zdalnej – pomoc i wsparcie (perspektywa młodzieży)*; dr Magdalena Stankowska (APS), *Wychowanie w czasach pandemii COVID-19. Doświadczenia matek małych dzieci*; dr Anna Mazur (KUL), *Pomoc rodzinom dotkniętym przemocą domową na przykładzie zespołu interdyscyplinarnego*; mgr Martyna Jakubiuk-Flisiak (Szkola

Doktorska UPH), *Psychiczne, fizyczne, ekonomiczne i seksualne formy przemocy w rodzinie*; mgr Gabriela Dobińska, mgr Katarzyna Okólska (UŁ), *Strategie pracy pedagogów resocjalizacyjnych z rodziną nieletniego*; mgr Karol Łukowski (UŁ), *Działania profilaktyczno-terapeutyczne na rzecz rodzin z problemem uzależnień*.

Obrazy sekcji trzeciej odbywały się pod tytułem: *Wychowanie w rodzinie – potrzeby na dziś i wyzwania na jutro*. Przewodniczyły im prof. AIK dr hab. Anna Błasiak oraz dr Patrycja Leśniak-Walczuk. W sekcji tej referaty z głosami dyskusji przedstawiły: dr Ewa Dybowska (AIK), *Pedagogika towarzyszenia wobec wyzwań wychowania w rodzinie*; dr Patrycja Leśniak-Walczuk (KUL), *Wychowanie w rodzinie wobec wyzwań współczesności*; prof. AIK dr hab. Anna Błasiak (AIK), *Uwikłane relacji i z(a)gubione granice w wychowaniu rodzinnym – skutki nadopiekuńczości rodzicielskiej*; dr Joanna Żeromska-Charlińska (UWM), *Funkcjonowanie w rodzinie uwikłanej z perspektywy dorosłego dziecka*; mgr Magdalena Leśniak (KUL), *Specyfika środowiska wychowawczego rodziny patchworkowej – rozważania teoretyczne*; dr Karolina Skarbek, dr Małgorzata Kierzkowska (APS), *Obraz rodziny patchworkowej w rysunkach dzieci wychowywanych w zrekonstruowanych systemach rodzinnych*; mgr Andrei Agapou (UŁ), *Badania nad ojcostwem – stagnacja czy renesans?*; dr Ewa Sosnowska-Bielicz, mgr Magdalena Pietnoczko (UMCS), *Style przywiązania a style radzenia sobie w sytuacjach stresowych studentów*; dr Anna Szkolak-Stępień (UP w Krakowie), *Wyznanie religijne nauczyciela wczesnej edukacji w narracjach matek*; prof. KUL dr hab. Danuta Opozda, (KUL), *O jednoznaczność pojęć w pedagogicznym języku opisu rodziny (potrzeba na dziś)*.

Po zakończonej pracy w sekcjach na spotkaniu plenarnym pod przewodnictwem prof. KUL dr hab. Danuty Opozdy, przedstawiono sprawozdania z obrad sekcyjnych i merytorycznie podsumowano przebieg pracy w sekcjach. Prezentowane wystąpienia miały charakter naukowy, popularnonaukowy, raportu z badań czy ogólnie teoretyczno-praktyczny. Przedstawiano rekomendacje dla praktyki i rozwiązania w zakresie wspierania rodziny w procesie wychowania.

Prezentowane przez Uczestników obrad plenarnych i sekcyjnych wystąpienia oraz prowadzona dyskusja wskazała na obszary badań prowadzonych nad rodziną i dla rodziny w ośrodkach akademickich Polski. To konferencyjne wydarzenie było nie tylko okazją do „mapowania” pól badawczych w obszarze pedagogicznej refleksji nad wychowaniem w rodzinie, ale również okazją do wymiany doświadczeń, prezentacji własnej działalności badawczej i podejmowania szerszej współpracy. W zakończeniu prof. KUL dr hab. Danuta Opozda podziękowała uczestnikom za czynne zaangażowanie oraz podzielenie się własnym doświadczeniem i rezultatami prowadzonych badań. Ze słowami podziękowania zwróciła się również do pracowników KPR stanowiących komitet organizacyjny konferencji.